

ש"כנגדו" לאו דוקא].

ומקשינן: ומי איכא שומר על גבי שומר?

והרי העור הוא השומר של הבשר, והשערה שעל גבי העור אינה אלא שומר על גבי שומר, ולעיל הוכחנו שאין שומר על גבי שומר.⁽⁴⁷⁾

ומתריצין: הלחולי מחלחל. השערה מחלחלת ומנקבת את העור ומגיעה עד הבשר, ובכך היא נחשבת שומר על הבשר עצמו.

מתקיף לה רב אחא בר יעקב: אלא מעתה, דאמרת שהעור יש בו נקבים המחלחלים עד לבשר — תפילין היכי כתבינן? הא בעינן כתיבה תמה, שלמה, דרתיב "וכתבתם" ודרשינן וכתב — תם, וליכא! שהרי כיון שיש נקבים בעור, מופסקת הכתיבה על ידי הנקבים, ואין היא כתיבה "תמה"!

ומתריצין: אישתמיטתיה לרב אחא בר יעקב הא דאמרי במערבא: כל נקב שהוא קטן, שהדיו עובר עליו וסותם אותו — אינו נקב. כי על אף הנקב, לא נראית בו האות חלוקה לשתיים, ונקבים אלו שבעור שנעשים על ידי השערות, אף הם קטנים הם, והדיו עובר עליהם.

ואיבעית אימא: כוליה מתניתין, בין הציב ובין השערה, משום יד הם מטמאין. ולא תיקשי לריש לקיש דאמר שהנימא אינה יד. כי יש לתרץ כדאמר רבי אלעא על שאלה אחרת "במלאי שבין המלאים", הכא נמי יש לתרץ דמיירי בנימא שבין הנימין. שיש שם הרבה שערות, ואפשר לאחוז באמצעותן את הבשר, והן לא יתנתקו ממנו, ולכן חשיבי "יד".

וריש לקיש מיירי בנימא אחת בלבד, דלא הוי יד, לפי שהיא מתנתקת בעת האחיזה.

ומבארינן: והיכא אתמר הא דרבי אלעא?

אהא דתנן: מלאי [שערות] שבראש השבלים — מטמאין ומטמאין כדין יד, לפי שהן יד לשבלים, ואינן מצטרפין, לפי שהשער שבראשי השבלים אינו שומר אותן.

והוינן בה: מלאי — למאי חזי בתור יד? שהרי הוא מתנתק כשאוהזין בו את השכולת?

ועל זה אמר רבי אלעא: במלאי שבין המלאים! שיש הרבה שערות על השכולת, ואינן מתנתקות בשעת האחיזה⁽⁴⁸⁾.

ולכן לפי רבי יוחנן שהשערה מטמאת מדין יד, לא היה קשה שזה שומר על גבי שומר, ורק לפי ריש לקיש שאין השערה משמשת כיד, אלא היא מכניסה את הטומאה מדין שומר, שייך להקשות על זה ומי איכא שומר על גבי שומר.

48. רבי אלעא חידש, מאחר והשערה ראויה לאחוז בה את השיכולת ביחד עם שערות נוספות, הרי כל אחת מהן מטמאת מדין יד, אף

47. אף שהנידון בסוגייתנו הוא שהשומר יועיל להוציא את הטומאה, [שהרי בטומאת מת ונבלה אין השומר מצטרף], מכל מקום אין שומר על גבי שומר גם לגבי להכניס ולהוציא. אמנם באופן שהשומר עושה גם מעשה יד, כגון שאוחזים את הבשר באמצעות השומר, הרי הוא מועיל להכניס ולהוציא גם כשהוא שומר על גבי שומר, שהרי ביד לא נאמר הכלל הזה, וכל שעושה מעשה יד מועיל להכניס את הטומאה.